

СТОЛИЦЕ, ДЕО САЛОНСКЕ ГАРНИТУРЕ У СТИЛУ ЛУЈА XV
СА ДВОРА ОБРЕНОВИЋА

МГБ, инв. бр. УСН 62, 63

СЕКРЕТАР, ДЕО САЛОНСКЕ ГАРНИТУРЕ У СТИЛУ...
СА ДВОРА ОБРЕНОВИЋА

МГБ, инв. бр. УСН 61

*Милан Обреновић IV (1854-1901)
кнез (1868-1882)
краљ Србије (1882-1889),
рад Стивана Тодоровића*

*Краљица Наталија (1859-1941),
рад Стивана Тодоровића*

фотографија

ФОТОГРАФИЈА КРАЉА МИЛАНА У СТОЈЕЋЕМ СТАВУ
СА ПОСВЕТОМ И ПОТПИСОМ У ПОЗЛАЋЕНОМ РАМУ
СА КРУНОМ НА ВРХУ

Снимак
ИМС, инв. бр.

слика (уље)

КРАЉИЦА НАТАЛИЈА

Рад В. Буковца 1882, по наруџбини краља Милана и краљице Наталије
НМ, инв. бр. 1203

намештај

**ОГЛЕДАЛО СА КОНЗОЛОМ У СТИЛУ ЛУЈА ХV
ИЗ НОВОГ ДВОРА**

МГБ, инв. бр. УСН 54

**ПАРАВАН, ДЕО САЛОНСКЕ ГАРНИТУРЕ СА ДВОРА
ОБРЕНОВИЋА**

МГБ, инв. бр. УСН 59

литографије

ПАРИЗ У ХIХ ВЕКУ – ЗНАЧАЈНА МЕСТА

Рад А. Х. Пејна
НМ, инв. бр. гр. 109

СЕН-ЖЕРМЕН

Рад непознатог аутора
НМ, инв. бр. гр. 115

БЕЧ У ХIХ ВЕКУ

Копија, рад непознатог аутора
ИМС, фототека

Као владар Србије краљ Милан је често путовао и боравио у европским центрима и моденским местима. И за време емиграције, пошто је абдицирао 1889. и одрекао се српског држављанства 1891, као "гроф од Такова", боравио је у иностранству и одседао у луксузним хотелима или изнајмљеним становима. Касније је често и у друштву са сином краљем Александром I, као пријатељ владара тих земаља радо приман у Бечу и Паризу.

намештај

**СТОЛИЦА ЗА ЛЕЖАЊЕ, ДЕО САЛОНСКЕ ГАРНИТУРЕ
СА ДВОРА**

МГБ, инв. бр. УВН 58

СТОЧИЋ, ДЕО САЛОНСКЕ ГАРНИТУРЕ СА ДВОРА

МГБ, инв. бр. УСН 65

фотографије

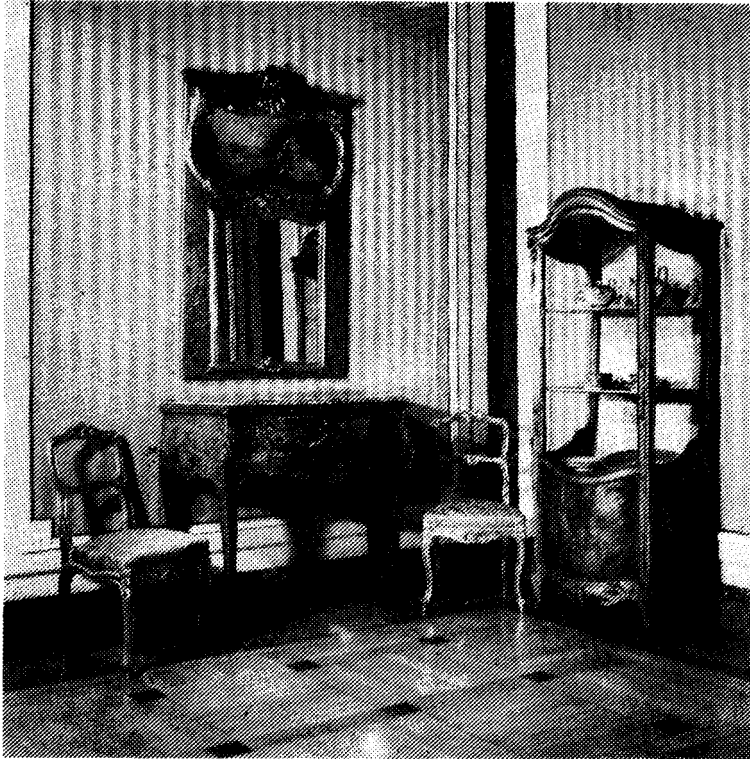
КУЋА КРАЉА МИЛАНА I У БЕЧУ

Репродукција савременијег снимка
ИМС, фототека

МАЈА КУЋА ЗА ОДМОР КРАЉА МИЛАНА I У БЕЧУ

Репродукција снимка из 1901.
ИМС, фототека

Поред стана у улици Johanness Gasse и мале куће за одмор, краљ Милан је поседовао и кућу у улици Anna Gasse коју је 1887. купио за "потребе своје и Србије". Кућа је касније, после смене на престолу коришћена као дипломатско представништво Краљевине Србије, па Краљевине Југославије, а затим и као амбасада СФРЈ до 1958. године када је продата.

Део намештаја си двора (Вишрени је део салонске гарнитуре краљице Најталије, Луј XV), а огледало и конзола су део гарнитуре

естампа

СРПСКИ ПАВИЉОН НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ У ПАРИЗУ 1900. ГОДИНЕ

Рад непознатог аутора
ИМС, инв. бр. Л 145

намештај

ОГЛЕДАЛО СА КОНЗОЛОМ У СТИЛУ ЛУЈА XV ИЗ НОВОГ ДВОРА

МГБ, инв. бр. УСН 55

VIII ДЕО

КРАЉ АЛЕКСАНДАР I ОБРЕНОВИЋ V (1876-1903)

Краљ Александар I рођен је у Београду 2/14. августа 1876, где је и одрастао. После абдикације краља Милана I 1839. и његовог одласка из Србије, престолонаследнику Александру одређено је намесништво (Јован Ристић и генерали Коста Протић и Јован Белимарковић). О његовом васпитању и образовању бринули су лекар др Лазар Докић и генерал Јован Мишковић.

Увођење парламентарног режима на основу Устава 1888. ојачало је унутрашње политичку борбу за власт између политичких странака и, истовремено, њихов сукоб са апсолутистичком владавином Александра I који је пре пунолетства 1893. године, по наговору оца, краља Милана, збацио намесништво и преузео власт. По повратку краља Милана у Србију 1894. Александар је укинуо Устав из 1888. и вратио Устав из 1869, на основу кога више није било могуће организовати политички живот у Србији. Године 1897. поставио је краља Милана за врховног команданта активне српске војске који је 1899. коначно напустио Србију. Устав је поново променио 1901. и донео нови, назван "првоаприлски" Устав, који је садржао одредбе претходна два Устава. У то време забележени су и покушаји зближавања са Русијом и Црном Гором, успеси у привредном и националном развоју, нарочито у вези са борбом за побољшање положаја српског народа у Турској. Посебно је значајна брига краља Александра о манастиру Хиландару.

Честе промене влада и Устава, материјална оскудица у војсци, обустављање важности Устава из 1901. на кратко време, да би се укинули закони који краљу нису одговарали, несигурност, као и краљева женидба удовицом Драгом Машин, дворском дамом његове мајке, компромитовали су краља Александра I и у земљи и ван ње. Група млађих официра из београдског гарнизона, под вођством капетана Драгутина Димитријевића-Аписа и мањег броја политичара, од којих су неки били у непосредној вези са кнезом Петром Карађорђевићем, извршила је, ноћу 28-29. маја/10-11. јуна 1903, атентат и убила краља Александра (у двадесетседмој години живота) и краљицу Драгу. Њихови посмртни остаци, без икаквог обележја, сахрањени су у крипти тадашње цркве св. Марка на Таш-мајдану.

После неколико дана састала се народна скупштина, која је са малим изменама вратила Устав из 1888, а затим изабрала за краља сина кнеза Александра Карађорђевића – Петра I Карађорђевића.

фотографије

КРАЉИЦА НАТАЛИЈА СА МАЛИМ АЛЕКСАНДРОМ

Репродукција снимка И. В. Левија

ИМС, инв. бр. И 2304

КРАЉ МИЛАН И КРАЉИЦА НАТАЛИЈА СА МАЛИМ АЛЕКСАНДРОМ

Репродукција снимка М. Јовановића
ИМС, инв. бр. И 7500

Услед неспоразума у браку краљевског пара оба родитеља борила су се за свој утицај на престолонаследника. Краљица Наталија је желела да се Александар васпитава у иностранству чему се противио краљ Милан. Приликом боравка краљице Наталије и Александра у Висбадену 1888, краљ Милан је уз помоћ Немачке полиције отео Александра и вратио га у Србију.

фотографија

ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИК АЛЕКСАНДАР

Репродукција снимка М. Јовановића 1889.
ИМС, инв. бр. И 2260

Усамљен као дечак престолонаследник Александар држан је под строгом контролом својих васпитача др Лазара Докића и генерала Јована Мишковића уз обиман школски програм. Говорио је четири страна језика - француски, немачки, руски и енглески. Приликом обележавања 500-те годишњице Косовске битке 1889, у манастиру Жичи миропомазан је за краља Србије.

фотографије

КРАЉЕВСКО НАМЕСНИШТВО ЈОВАН РИСТИЋ (1831-1899), НАМЕСНИК

Репродукција "Знаменити Срби"

ГЕНЕРАЛ КОСТА ПРОТИЋ (1831-1892) НАМЕСНИК

Репродукција снимка Н. Штокамана
В. М. фототека, инв. бр. Р 7702

ГЕНЕРАЛ ЈОВАН БЕЛИМАРКОВИЋ (1827-1906) НАМЕСНИК

Репродукција снимка Н. Амброзетија
Народни музеј Краљево

скулптура (постамент)

КРАЉ АЛЕКСАНДАР I ОБРЕНОВИЋ V (1876-1903) КРАЉ СРБИЈЕ 1893-1903. ГОДИНЕ

Рад П. Убавкића, 1895.
НМ, инв. бр. 227

намештај

**ВИТРИНА У СТИЛУ ЛУЈА XV, ДЕО САЛОНСКЕ ГАРНИТУРЕ
ИЗ НОВОГ ДВОРА**

МГБ, инв. бр. УСН 53

у витрини

**ДЕО СЕРВИСА ЗА ЧАЈ – ЧАЈНИК, ДОЗНА ЗА ШЕЋЕР,
БОКАЛЧИЋ ЗА МЛЕКО, ЧЕТИРИ ШОЉБЕ СА ТАЦНАМА**

МГБ, инв. бр. 1013-1023

ТАЊИР СА ЛИКОМ КРАЉА АЛЕКСАНДРА

МГБ, инв. бр. УПЕ 847

естаampa

ПРОТЕРИВАЊЕ КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ

Рад Белтран Дете-а
ИМС, инв. бр. Л 542

После развода од краља Милана и сукоба са владом и намесништвом и краљица Наталија је морала да напусти Србију што је довело до поделе у народу. После боравка у Влашкој и на Криму, краљица Наталија је од 1893. живела на француској ривијери, где је имала вилу коју је, према имену сина, назвала "Сашино".

плакат

**ПРОГЛАС КРАЉА АЛЕКСАНДРА I О ПРЕУЗИМАЊУ
ВЛАСТИ, 1. АПРИЛА 1893, ПРЕ ПУНОЛЕТСТВА
И СТИЦАЊА ПРАВА**

НБС, Пл 149/2

естаampa

ЗНАЧАЈНА ВЕЧЕРА У ДВОРУ ПРВОГ АПРИЛА 1893. ГОДИНЕ

Рад Тузго-а
ИМС, инв. бр. Л 518

фотографије

**КРАЉ МИЛАН КАО ВРХОВНИ КОМАНДАНТ
АКТИВНЕ ВОЈСКЕ**

Репродукција снимка непознатог аутора
ВМ, инв. бр. 8949

КРАЉ МИЛАН И КРАЉ АЛЕКСАНДАР I У СТРЕЉАНИ

Снимак непознатог аутора
ИМС, инв. бр.

Као врховни командант српске активне војске 1897-1899. краљ Милан се активно ангажовао на даљем уређењу српске војске када је појачан стални кадар са 20 нових батаљона, повећан број официра и набављени опрема и наоружање.

фотографије

**КРАЉ АЛЕКСАНДАР I СА СВИТОМ ИСПРЕД САБОРНОГ
ХРАМА МАНАСТИРА ХИЛАНДАРА 1896. ГОДИНЕ**

Репродукција снимка из манастира Хиландара
ИМС, инв. бр.

**КРАЉ АЛЕКСАНДАР I САДИ ЧЕМПРЕС
У БЛИЗИНИ МАНАСТИРА ХИЛАНДАРА 1896. ГОДИНЕ**

Репродукција снимка из манастира Хиландара
ИМС, инв. бр.

На путу за Грчку, на Ускрс 1896, краљ Александар је посетио Атос и српски манастир Хиландар када је материјално помогао манастиру и допринео решавању спорова између српске и бугарске братије. Монаси манастира Хиландара су му зато поклонили Мирослављево јеванђеље, а монаси бугарског манастира Зоографа, Евангелистар (избор из Јеванђеља).

витрине

**СКИЦЕ – ЦРТЕЖИ И АКВАРЕЛИ ЗА ЗАСТАВУ КРАЉА
АЛЕКСАНДРА, ЗА МАНАСТИР ХИЛАНДАР КОЈЕ ЈЕ УРАДИО
МИХАИЛО ВАЛТРОВИЋ**

ИМС, фонд Валтровића, бр. 4709, 4702, 5078, 5077

**ФОТОГРАФИЈЕ ЗАСТАВЕ КРАЉА АЛЕКСАНДРА УРАЂЕНЕ
ЗА МАНАСТИР ХИЛАНДАР**

ИМС, инв. бр. 4

**МИРОСЛАВЉЕВО ЈЕВАНЂЕЉЕ – ПОКЛОН МОНАХА
МАНАСТИРА ХИЛАНДАРА КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ I**

Репринт издање, Беч 1897. год.
ИМС, инв. бр.

Изузетан споменик српске културе, писан и украшен минијатурама за брата Стевана Немање, хумског кнеза Мирослава око 1185. године. У јеванђелистару су

одломци четири јеванђеља по празницима и реду црквене године. По свом правопису Мирослављево јеванђеље је први представник зетско-хумске школе и има одлике рашке ортографије. Краљ Александар је, одмах дао да се у Бечу уради репринт издање.

**ЈЕВАНЂЕЉЕ КОЈЕ ЈЕ КРАЉ АЛЕКСАНДАР ДОБИО
ОД БУГАРСКОГ МАНАСТИРА ЗООГРАФА**

ИМС, инв. бр. 1667

проглас и фотографија

**ПРОГЛАС О ДОЧЕКУ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I НА ЦЕТИЊУ,
АПРИЛА 1897. ГОДИНЕ**

НБС, Пл 149/3

ИЗГЛЕД ЦЕТИЊА КРАЈЕМ XIX И ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА

Репродукција снимка непознатог аутора

НМЦ, фототека

Поред путовања у Кијев, Москву, Петроград 1891, Цариград 1894. где је покушао да издејствује равноправан положај српског живља у Турској, затим Берлин, Беч, Букурешт, Рим, Софију и Атину, краљ Александар је 1897. посетио и Цетиње. Кнез Никола је 1896. био у Београду када су унапређени трговински односи и вођени разговори о заједничкој борби против Турака који су настављени и на Цетињу, али без већег резултата.

фотографије

**ДОЧЕК КРАЉА АЛЕКСАНДРА I И КРАЉА МИЛАНА
У БЕЛОЈ ПАЛАНЦИ ПРИЛИКОМ ОБИЛАСКА ЈУЖНЕ
ГРАНИЦЕ ЗА ВРЕМЕ ВОЈНИХ ВЕЖБИ 1898. ГОДИНЕ**

Репродукција снимка непознатог аутора

ИМС, инв. бр. И 1892/6

**КРАЉ АЛЕКСАНДАР I У РАЗГОВОРУ СА АРНАУТИМА
И ТУРЦИМА ПРИЛИКОМ ОБИЛАСКА ЈУЖНЕ ГРАНИЦЕ**

Репродукција снимка непознатог аутора

ИМС, инв. бр. И 1892/5

фотографије

**ПОГЛЕД НА ВИЛУ КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ "САШИНО"
У БИЈАРИЦУ**

Репродукција снимка непознатог аутора

ИМС, фототека

Краљицу Наталију која је од 1893. живела у Бијарицу, посетио је краљ Александар више пута и код мајке проводио по један-два месеца. На повратку, обично се сусретао и са краљем Миланом у Паризу, одакле су се заједно враћали у Београд. У време када краљ Милан није био у Србији, краљица Наталија је долазила у Београд, боравила и у Нишу и у вили код Смедерева.

фотографије

ДРАГА ЛУЊЕВИЦА (1866-1903)

Репродукција снимка непознатог аутора, власништво Ј. Димитријевића, Париз

Унука Николе Милићевића Луњевице, кћи Панте и Анђе Луњевице, рођена 1866. у Горњем Милановцу. Са седамнаест година удала се за Светозара Машина, рударског инжињера који је умро после две године. Као удовица веома образована, постала је дворска дама краљице Наталије са којом је боравила у Бијарицу где се зближила са младим краљем.

ДРАГА МАШИН КАО ДВОРСКА ДАМА КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ

Репродукција снимка М. Јовановића
ИМС, инв. бр. И 5009/1

Због Драге Машин краљ Александар је одбацио све планове у вези женидбе. Краљица Наталија је желела да се краљ Александар ожени руском принцезом, а руски цар предлагао је грчку или црногорску принцезу (Ксенију), док су краљ Милан и влада покушавали да га ожене хесенском принцезом Федором, сестричином немачког цара Вилема. Женидба са принцезом Александром из кнежевске куће Шаумберг-Липе је 1899. већ била уговорена уз сагласност Аустријског цара Ф. Јозефа и немачког цара Вилема.

проглас и фотографија

ПРОКЛАМАЦИЈА О ВЕРИДБИ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I СА ДРАГОМ МАШИНОМ, РОЂЕНОМ ЛУЊЕВИЦА

НБС, Пл. бр. 149/1

ВЕНЧАНА ФОТОГРАФИЈА КРАЉА АЛЕКСАНДРА I И ДРАГЕ МАШИН

Снимак М. Јовановића 1900.
ИМС, инв. бр. И 5012

Венчање уз велико народно весеље обављено у Саборној цркви 23. јула/4. августа 1900. у Београду уз кумство руског цара Николе II Романова преко руског отпавника послера у Београду, грофа И. Мансурова.

предмети са двора (витрина)

ЧАШЕ, ДЕО СЕРВИСА СА ГРБОМ, КРУНОМ И ИНИЦИЈАЛОМ
КРАЉА АЛЕКСАНДРА

МГБ, инв. бр. УПЕ 142, 143, 195-198

ЧАШЕ ЗА ВИНО ОД КРИСТАЛНОГ СТАКЛА КРАЉА
АЛЕКСАНДРА

ИМС, инв. бр. Р 661 А, Б

БОКАЛ СА ПОКЛОПЦЕМ И ДВЕ БОЦЕ СА ГРБОМ
ДИНАСТИЈЕ И ИНИЦИЈАЛИМА КРАЉА АЛЕКСАНДРА (А1)

МГБ, инв. бр. УПЕ 192, 193, 194

ПЕХАР ОД КРИСТАЛНОГ СТАКЛА СА ЛИКОМ КРАЉА
АЛЕКСАНДРА ОД ПЕЧЕНОГ ЗЛАТА

МГБ, инв. бр. УПЕ 167

ПЕХАР ОД СРЕБРА СА ПОЗЛАТОМ КРАЉА АЛЕКСАНДРА

ИМС, инв. бр. Р 646

ЧАШЕ ОД КРИСТАЛНОГ СТАКЛА СА КРУНОМ

ИМС, инв. бр. Р 657, 658

ЧАШЕ ЗА ВИНО ОД КРИСТАЛНОГ СТАКЛА
КРАЉА АЛЕКСАНДРА

ИМС, инв. бр. Р 661 А, Б

ЧАШЕ СА ЛИКОВИМА КРАЉИЦЕ ДРАГЕ

МГБ, инв. бр. УПЕ 189, 190

ЧАША СА ЛИКОВИМА КРАЉА АЛЕКСАНДРА
И КРАЉИЦЕ ДРАГЕ

МГБ, инв. бр. УПЕ 727

ЧАШЕ ЗА ПИВО КРАЉА АЛЕКСАНДРА СА УГРАВИРАНИМ
ИНИЦИЈАЛОМ И КРУНОМ

МГБ, инв. бр. УПЕ 140, 141

ТАЊИРИ ОД ПОРЦЕЛАНА СА ИНИЦИЈАЛИМА КРАЉА
АЛЕКСАНДРА I КРУНОМ ОД ПЕЧЕНОГ ЗЛАТА (ДУБОКИ
И ПЛИТКИ)

МГБ, инв. бр. УПЕ 745, 746

*Драга Машин-Обреновић (1866-1903),
рад Паје Јовановић*

ТАЊИР СА ЛИКОМ
КРАЉА АЛЕКСАНДРА

ИМС, инв. бр. Р 626

ТАЊИР ОД ПОРЦЕЛАНА СА
ЛИКОМ КРАЉА АЛЕКСАНДРА

МГБ, инв. бр. УПЕ 499

ЧИНИЈА ОД ПОРЦЕЛАНА
СА ИНИЦИЈАЛОМ КРАЉА
АЛЕКСАНДРА И КРУНОМ,
ОД ПЕЧЕНОГ ЗЛАТА

МГБ, инв. бр. УПЕ 747

ВАЗА КРАЉА АЛЕКСАНДРА
ОД СРЕБРА СА ПОЗЛАТОМ
И ЕМАЈЛОМ

ИМС, инв. бр. Р 650

СЕРВИС ЗА КАФУ ОД СРЕБРА
И СЛОНОВАЧЕ ЗА ЈЕДНУ ОСОБУ
КОЈИ ЈЕ КРАЉ АЛЕКСАНДАР
ДОБИО КАО
ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИК ЗА СВОЈ
ПРВИ РОЂЕНДАН ОД ЖЕНСКОГ
ДРУШТВА У БЕОГРАДУ
1877. ГОДИНЕ

МГБ, инв. бр. УПЕ 124-128

слика (уље)

КРАЉИЦА ДРАГА (1866-1903)
КРАЉИЦА СРБИЈЕ 1900-1903. ГОДИНЕ

Рад П. Јовановића
НМ, инв. бр. 1092

фотографије

ИЗГЛЕД ТАКОВСКОГ ДВОРЦА

Репродукција снимка непознатог аутора,
Музеј рудничко-таковског краја, Горњи Милановац

ИЗГЛЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ТАКОВУ

Репродукција савременијег снимка
Музеј рудничко-таковског краја, Горњи Милановац

Народ таковског краја поконио је 1901. краљу Александру и краљици Драги, дворец - вилу у швајцарском стилу у Такову, у непосредној близини Таковског грма, а краљ Александар је исте године изградио зграду основне школе у Такову.

документа

ПРОКЛАМАЦИЈА КРАЉА АЛЕКСАНДРА I ОД 25. МАРТА
1903. КОЈОМ ОБУСТАВЉА ВАЖНОСТ УСТАВА ИЗ АПРИЛА
1901. ГОДИНЕ

Копија, Зборник закона и уредаба Краљевине Србије

УКАЗ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I ОД 25. МАРТА 1903. ГОДИНЕ,
КОЈИ ВРАЋА ВАЖНОСТ УСТАВА ИЗ АПРИЛА 1901. ГОДИНЕ

Копија, Зборник радова закона и уредаба Краљевине Србије

витрине (лични предмети)

НАОЧАРИ КРАЉА АЛЕКСАНДРА

ИМС, инв. бр. Р 6368

ЦЕПНА МАРАМИЦА КРАЉА АЛЕКСАНДРА

МГБ, инв. бр. УПЕ 630

ТАБАКЕРА ОД СРЕБРА КРАЉА АЛЕКСАНДРА

МГБ, инв. бр. УПЕ 951

ДУГМАД ЗА МАНЖЕТНЕ СА ЛИКОМ КРАЉА АЛЕКСАНДРА

МГБ, инв. бр. УПЕ 712

ФОТОГРАФИЈА КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ СА МАЛИМ СИНОМ
АЛЕКСАНДРОМ

Снимак Ј. Левија

ИМС, инв. бр. И 2304

**ПИСМО ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКА АЛЕКСАНДРА
КРАЉУ МИЛАНУ**

АС, фонд В. Јовановића "Марамбоа", ф. 76

ПИСМО КРАЉА АЛЕКСАНДРА КРАЉУ МИЛАНУ

АС, фонд В. Јовановића "Марамбоа", ф. 76

**ПИСМО КРАЉА МИЛАНА КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ
ИЗ ПАРИЗА**

АС, фонд В. Јовановића "Марамбоа", ф. 76

**СПОМЕН ПЛАКЕТА ДОМУ ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
АЛЕКСАНДРА I ОБРЕНОВИЋА – ПОКЛОН НИШКЕ РЕГИЈЕ**

МГБ, инв. бр.

БРОШ СА ЛИКОМ КРАЉИЦЕ ДРАГЕ

МГБ, инв. бр. УПЕ 190

КУКИЦА ЗА ЦИПЕЛЕ КРАЉИЦЕ ДРАГЕ

МГБ, инв. бр. УПЕ 681

**ДВОСТРУКИ РАМ ЗА СЛИКЕ У ОБЛИКУ ИНИЦИЈАЛА А И Д
И КРУНОМ ИЗНАД**

МГБ, инв. бр. УПЕ 316

**ФОТОГРАФИЈА КРАЉИЦЕ ДРАГЕ
У СРПСКОМ СРЕДЊОВЕКОВНОМ КОСТИМУ**

Снимак М. Јовановића
ИМС, инв. бр. И 5009-3

ПИСМО КРАЉА АЛЕКСАНДРА ДРАГИ МАШИН

АС, фонд В. Јовановића "Марамбоа", ф. 77

ПИСМО ДРАГЕ МАШИН КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ

АС, фонд В. Јовановића "Марамбоа"

**ДЕО ПРИБОРА ЗА ЈЕЛО – НОЖ ЗА РИБУ, КАШИКА ЗА СОС
И ВАРИВО ОД СРЕБРА**

ИМС, инв. бр. Р 2462, 677

КАШИКА КРАЉА АЛЕКСАНДРА ОД СРЕБРА

ИМС, инв. бр. Р 676

**ДЕО ПРИБОРА ЗА ЈЕЛО – ВИЉУШКЕ ОД СРЕБРА
СА КРУНОМ И ИНИЦИЈАЛОМ КРАЉА АЛЕКСАНДРА
(ДЕСЕТ КОМАДА)**

МГБ, инв. бр. УПЕ 148-159

ЛИРА – ЦИТРА КРАЉИЦЕ ДРАГЕ У ОБЛИКУ СЛОВА Д

МГБ, инв. бр. УПЕ 75

ФОТОГРАФИЈА КРАЉА АЛЕКСАНДРА

Снимак М. Јовановића

ИМС, онв. бр. И 5010

ФОТОГРАФИЈА КРАЉИЦЕ ДРАГЕ

Снимак М. Јовановића

ИМС, инв. бр. 5009-1

**КЉУЧ ОД ПРОСТОРИЈЕ У КОЈУ СУ СЕ СКЛОНИЛИ КРАЉ
АЛЕКСАНДАР И КРАЉИЦА ДРАГА, ГДЕ СУ И УБИЈЕНИ**

ИМС, инв. бр. И 5838

намештај

**САЛОНСКА ГАРНИТУРА У СТИЛУ ALT-DEUTSCH-A
ИЗ ТАКОВСКОГ ДВОРЦА КРАЉА АЛЕКСАНДРА
И КРАЉИЦЕ ДРАГЕ (КАНАБЕ, ДВЕ ВЕЛИКЕ И ДВЕ МАЛЕ
ФОТЕЉЕ**

МГБ, инв. бр. УСН 24-29

фотографије

**СПРОВОД КРАЉА МИЛАНА ПРЕМА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ
СТАНИЦИ У БЕЧУ, 2/15. ФЕБРУАРА 1901. ГОДИНЕ**

Репродукција снимка Ј. Сингера

ИМС, фототека

**УНОШЕЊЕ КОВЧЕГА КРАЉА МИЛАНА У ХРАМ
МАНАСТИРА КРУШЕДОЛА 3/16. ФЕБРУАРА 1901. ГОДИНЕ**

Репродукција снимка Ј. Сингера

ИМС, фототека

Услед јаке прехладе и запаљења плућа 6/29. јануара 1901, у Бечу је умро краљ Милан у своме стану у улици Johannes Gasse бр. 16 и према жељи аустријског цара Франца Јозефа сахрањен је у манастиру Крушедолу.

фотографије

КЊЕГИЊА НАТАЛИЈА – ЛИЛИ ПЕТРОВИЋ, РОЂЕНА КОНСТАНТИНОВИЋ

Репродукција снимка непознатог аутора
НМЦ, фототека

Салонска гарнишура из Таковској двора краља Александра I и краљице Драге

Кћерка Александра и Милеве Константиновић, рођене Олујић. Праунука Јеврема Обреновића, која се 1902. удала за црногорског кнеза Мирка Петровића.

КНЕЗ МИРКО ПЕТРОВИЋ – ЊЕГОШ (1879-1918)

Репродукција снимка непознатог аутора
НМЦ, фототека

Средњи син црногорског кнеза Николе Петровића - Његоша, изузетно живахне природе, заљубио се у Наталију Константиновић. Очекивало се да ће постати престолонаследник у Србији с обзиром да краљ Александар није имао деце. За време I светског рата био је затворен у Подгорици, где се разболео и 1918. умро у Бечу.

**ПУКОВНИК АЛЕКСАНДАР КОНСТАНТИНОВИЋ (1848-1930)
КОМАНДАНТ КРАЉЕВЕ ГАРДЕ**

Репродукција снимка непознатог аутора
ИМС, инв. бр. И 1892/15

Син Анке (кћерке Јеврема Обреновића и Александра Константиновића), брат од тетке краља Милана, кога је он поставио за команданта краљеве гарде. Пуковник Александар се јавно изјаснио против женидбе краља Александра са Драгом Машин због чега је морао да напусти Србију. Ожењен Миловом Опујић из Трста, живео је у Ници и Паризу, као и у Бечу где је боравио све до смрти краља Милана и присуствовао његовој сахрани.

Сабља краља Александра I Обреновића

витрина (оружје)

**ПУШКА "КОКИНКА" М 1880, КРАЉА АЛЕКСАНДРА
ОБРЕНОВИЋА СА ГРБОМ ДИНАСТИЈЕ ОБРЕНОВИЋ
И ИНИЦИЈАЛИМА У ЗЛАТУ**

ИМС, инв. бр. И 2145

**ЛУКСУЗНА САБЉА СА ОДГОВАРАЈУЋОМ КУТИЈОМ
КРАЉА АЛЕКСАНДРА, ИЗРАЂЕНА КОД ДВОРСКОГ
ФАБРИКАНТА К. ГРАСЕРА У БЕЧУ**

ИМС, инв. бр. И 2117

**РЕВОЛВЕР КРАЉА АЛЕКСАНДРА СА ИНИЦИЈАЛОМ
И КРУНОМ**

МГБ, инв. бр. И 1204

САБЉА ДАРОВНА – КОЈУ ЈЕ КРАЉ АЛЕКСАНДАР ДОБИО
ОД ПЕРСИЈСКОГ ШАХА МУЗАФЕР АЛ ДИНА 1902. ГОДИНЕ
ПРИЛИКОМ ЊЕГОВЕ ПОСЕТЕ СРБИЈИ

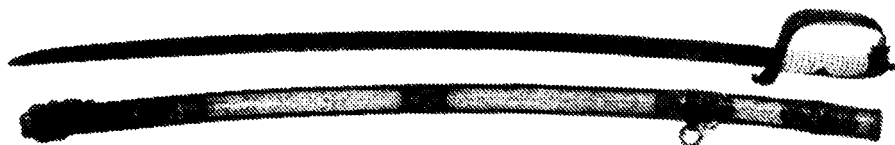
ВМ, инв. бр. 4468

КАРАБИН ЛОВАЧКИ ЛУКСУЗНИ М 1871/1874, СИСТЕМ
МАУЗЕР, КРАЉА МИЛАНА

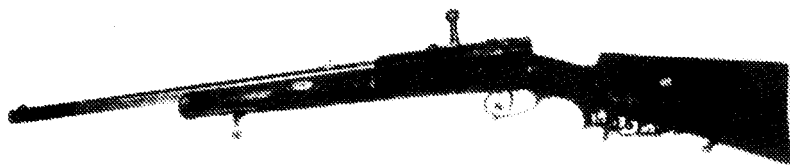
ВМ, инв. бр. 144/362

ШТАП КРАЉА АЛЕКСАНДРА ОД АБОНОСА, СЛОНОВАЧЕ
И УКРАСНОМ КРУНОМ ОД ДИЈАМАНТА

МГБ, инв. бр. УПЕ 201

Сабља даровна краља Александра Јобреновића

Луксузни ловачки карабин краља Милана Јобреновића

ЛАНАЦ ОРДЕНА ЗА ВОЈНЕ ЗАСЛУГЕ ВОЈВОДСКЕ КУЋЕ
ОЛЕНБУРГА КРАЉА АЛЕКСАНДРА

ВМ, инв. бр. 12102

ЗВЕЗДА ОРДЕНА СВ. АЛЕКСАНДРА НЕВСКОГ I СТЕПЕНА
КРАЉА АЛЕКСАНДРА

ВМ, инв. бр. 6223

ОРДЕН МЕЦИДИЈЕ I СТЕПЕНА КРАЉА АЛЕКСАНДРА

ВМ, инв. бр. 7689

**ЗВЕЗДА ОРДЕНА МЕЦИДИЈЕ I СТЕПЕНА
КРАЉА АЛЕКСАНДРА**

ВМ, инв. бр. 6788

**ЗВЕЗДА ОРДЕНА СВ. АЛЕКСАНДРА НЕВСКОГ II СТЕПЕНА
КРАЉА АЛЕКСАНДРА I**

ВМ, инв. бр. 12453

*Александар Обреновић V (1876-1903),
краљ Србије (1889-1903),
рад Хермана Васмуџа*

портрет (уље)

**КРАЉ АЛЕКСАНДАР I
ОБРЕНОВИЋ V (1876-1903)
КРАЉ СРБИЈЕ 1893-1903.**

Рад Х. Васмута
ИМС, инв. бр. Л 967

фотографије

**ЂОРЂЕ ГЕНЧИЋ, БИВШИ
МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ
ПОСЛОВА, ЈЕДАН ОД
ИНСПИРАТОРА АТЕНТАТА
НА КРАЉА АЛЕКСАНДРА
И КРАЉИЦУ ДРАГУ**

Репродукција снимка непознатог
аутора
ИМС, инв. бр. И 1723

**КАПЕТАН ВЕЛИМИР ВЕМИЋ,
ЗАВЕРЕНИК У УБИСТВУ КРАЉА
АЛЕКСАНДРА И КРАЉИЦЕ
ДРАГЕ**

Репродукција снимка М. Јовановића
ИМС, инв. бр. И б. б.

**КАПЕТАН ДРАГУТИН ДИМИТРИЈЕВИЋ-АПИС СА ГРУПОМ
ОФИЦИРА – ЗАВЕРЕНИКА У КРАГУЈЕВЦУ**

Репродукција снимка непознатог аутора
ИМС, фототека

Предвођени, капетаном Драгутином Димитријевићем Аписом, пуковници-ма Александром Машиним и Дамњаном Поповићем, са два батаљона шестог пука, седмим пуком, коњичким ескадроном и једном артиљеријском батеријом, у ноћи 29/30. маја - 10/11. јуна 1903. убијени су краљ Александар и краљица Драга, генерал Лазар Петровић, краљев ађутант, генерал Цињцар Марковић, председник владе,

генерал Милован Павловић, министар војни. Краљ и краљица сахрањени су у тадашњој цркви св. Марка, без икаквих обележја.

фотографије

**ЗГРАДА СТАРОГ ДВОРА У БЕОГРАДУ У КОЈОЈ СУ УБИЈЕНИ
КРАЉ АЛЕКСАНДАР И КРАЉИЦА ДРАГА**

Репродукција разгледнице
ИМС, инв. бр. И 29/252

ЗГРАДА СТАРОГ ДВОРА – ПОГЛЕД ИЗ ДВОРСКОГ ПАРКА

Репродукција разгледнице
ИМС, инв. бр. И 29/232

фотографија

ГРОБ КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ У ЛАРДИЈУ (ФРАНЦУСКА)

Репродукција савременијег снимка
ИМС, фототека

Разочарана због венчања краља Александра са Драгом Машин, краљица Наталија је 1902. прешла у католичку веру и живела у Бијарицу врло усамљено. За време I светског рата неговала је српске рањенике у својој вили "Сашино". Умрла је у 82. години живота, 5/17. маја 1941. у Паризу у манастиру Сион. Своју вилу "Сашино" оставила је Бијарицу. У страху да ће хитлеровци оскрнавити гроб српске краљице у Паризу, њена пријатељица грофица Виво је пренела посмртне остатке краљице Наталије у Ларди. После убиства краља Александра наследила је знатну имовину коју је углавном распродала, велики домен краља Александра у Мајданпеку поклонила је Универзитету у Београду.

витрине (књиге)

ИЗ ДВОРСKE БИБЛИОТЕКЕ ОБРЕНОВИЋА

JEAN RAMEAU: PLUS QUE DE L'AMOUR, PARIS 1899.

НБС, II 700735

**CHARLES DE COECKEL BERGHE DE DUTZELE: HISTORIE DE
L'EMPIRE D'AUTRICHE, WIENNE, 1847.**

НБС, II 701653/1

**CHARLES DE COECKEL BERGHE DE DUTZELE: HISTORIE DE
L'EMPIRE D'AUTRICHE, WIENNE, 1847.**

НБС, II 701653/2

ET, DE PIERRE LE GRAND – PAR M. LE GÉNÉRAL COUTE DE
SEGUR: HISTOIRE DE RUSSIE, BRUXELLES, 1892.

НБС, I 71274

LEONARD GALLOIS: CONTINUATION DE L'HISTOIRE DE
FRANCE, PARIS, 1838.

НБС, II 700344/1

LA COUTESSE DROHOJOWSKA: L'EUROPE AU MOYEN AGE,
PARIS

НБС, II 700092

M. LE BARON DE HÜBNER: PROMENADE AUTOUR DU
MONDE 1871, PARIS, 1873.

НБС, II 700609/2

VICTOR DURUY: HISTOIRE DES ROMAINS, PARIS, 1885.

НБС, 701272

VICTOR DURUY: HISTOIRE DES GRECS, PARIS, 1888.

НБС, II 70549/2

J. DUPLESSIS: TRAITE DU LEVE DES PLANS ET DE
L'ARPENTAGE, PARIS

НБС, II 73196

M. GUILLAUME ROSCHER: PRINCIPES D'ÉCONOMIE
POLITIQUE, PARIS, 1857.

НБС, II 73415

HENRI MARTIN: LA RUSSIE D' EUROPE, PARIS, 1866.

НБС, II 74835

M. DE FLASSAN: HISTOIRE GÉNÉRALE ET RAISONNÉE DE
LA DIPLOMATIQUE, PARIS, 1811.

НБС, II 700401/6

FRIED KRUPP: DIE ENTWIKELUNG DE KRUPP'SCHEN
FELDAR TILLERIE-MATERIALS VON 1892, ESSEN RUHR,
1898.

НБС, П 20619

ALBERT JACQUEMART: HISTOIRE DE LA CÉREMONIQUE,
PARIS, 1873.

НБС, П 700550

ARCHITEKTONISCHES SKIZZEN-BUCH, BERLIN, 1869.

НБС

TRÉSOR DE NUMISMATIQUE ET DE GLIPTIGUE, PARIS, 1858.

НБС

Ф. Ф. ЗАТЛОУКАЛЬ : КУРОРТЪ КАРЛСБАДЪ ЕПО ЦЪЛЕБНОЕ
ЗНАЧЕНИЕ, КАРЛСБАДЪ , 1897.

НБС, П 71704

ГЛАСНИК СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА, БЕОГРАД, 1873.

НБС, 144/II

ЧЕД. Ј. МАРКОВИЋ: АТЛАС ПОЉСКЕ АРТИЉЕРИЈЕ

НБС, П 19001/64

ЛЕОПОЛДОУ РАНКЕ: ЕПАНАСТАСИΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ, ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, 1862.

НБС, П 18454/63

МИЛАН МИЛОВУК, НАТАЛИ КАДРИЛ ЗА КЛАВИР (НОТНИ
ТЕКСТ)

ИМС, инв. бр. Л 878

ДРАГУТИН ЛИЖЕК, МАРШ МИЛАНУ ОБРЕНОВИЋУ (НОТНИ
ТЕКСТ)

ИМС, инв. бр. Л 877

Познато је да је кнез Милош, иако неписмен, набављао књиге и био претплаћен на европске листове и часописе и да је кнез Михаило оформио дворску библиотеку. Књиге из дворске библиотеке означене су графичким знаком – EX LIBRIS – са грбом Кнежевског дома Обреновића, а после проглашења Краљевине са грбом Краљевског дома Обреновића. Променом на престолу библиотека

Обреновића укључена је у дворску библиотеку Карађорђевића, означене и грбом Краљевског дома Карађорђевића. За време II светског рата библиотека је највећим делом страдала због бомбардовања једног дела дворца краља Милана.

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ИЗЛОЖБЕНЕ ПРОСТОРИЈЕ

портрет (уље)

КЊЕГИЊА ЈУЛИЈА

Рад У. Кнежевића
НМ, инв. бр. 1093

*Књeгиња Јулија (1831-1919),
рад Урош Кнежевић*

*Михаило Обреновић III (1823-1868),
кнез Србије (1839-1842, и 1860-1868),
рад Јохана Беса*

портрет (уље)

КНЕЗ МИХАИЛО

Рад Ј. Беса
МГБ, инв. бр. 589

застава

**САНДАРТА – ЗАСТАВА СА ЗГРАДЕ ДВОРА ОБРЕНОВИЋА
СА ГРБОМ КРАЉЕВСКОГ ДОМА ОБРЕНОВИЋА И ДЕВИЗОМ:
"ВРЕМЕ И МОЈЕ ПРАВО"**

ВМ, инв. бр. 3881

По угледу на европске дворове тога времена кнез Михаило је увео дворска правила понашања и установио грб Кнежевског дома Обреновића који се делимично разликовао од државног грба Кнежевине Србије. Око штита са крстом и оцилима убачена је змија која сама себи гута реп (еуроборос) са малом круном на глави као симболом мудрости и девизом "TEMPUS ET MEUM INS", исписаној на траци испод штита. Са обновом Краљевине ови елементи су унети у нови државни грб са двоглавим белим орлом. Девиза испод штита за време краља Александра преведена је и писана ћирилицом – "ВРЕМЕ И МОЈЕ ПРАВО".

слободан простор

**СТОЛИЦА ИЗ АПАРТМАНА КРАЉА МИЛАНА
У МАНАСТИРУ КРУШЕДОЛУ**

Манастир Крушедол

**ВЕЛИКА УКРАСНА ПОРЦЕЛАНСКА ВАЗА СА ЛИКОМ
КРАЉА МИЛАНА СА ЈЕДНЕ И ГРБОМ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
СА ДРУГЕ СТРАНЕ**

Манастир Крушедол

**ВЕЛИКА УКРАСНА ПОРЦЕЛАНСКА ВАЗА СА ЛИКОМ
КРАЉА АЛЕКСАНДРА СА ЈЕДНЕ И ГРБОМ КРАЉЕВИНЕ
СРБИЈЕ СА ДРУГЕ СТРАНЕ**

Манастир Крушедол

**СТОЛИЦА ИЗ АПАРТМАНА КРАЉА МИЛАНА
У МАНАСТИРУ КРУШЕДОЛУ**

Манастир Крушедол

портрет (уље)

КРАЉ МИЛАН ОБРЕНОВИЋ

Рад Ф. Надара
НМ, инв. бр. 829

скулптура (мермер)

КРАЉИЦА НАТАЛИЈА

Рад А. Штробла
НМ, инв. бр. 162

витрина (печати)

ПЕЧАТИ ВЛАДАРА ДИНАСТИЈЕ ОБРЕНОВИЋ

ПЕЧАТ КНЕЗА МИЛОША ОБРЕНОВИЋА

ИМС, инв. бр. И 95

ПОТПИС КНЕЗА МИЛОША ОБРЕНОВИЋА (ЛАТИНИЦА)
КАО ПЕЧАТ

ИМС, инв. бр. И 560

ДРЖАВНИ ПЕЧАТ КНЕЗА МИХАИЛА ОБРЕНОВИЋА Ш

ИМС, инв. бр. И 89

КАЛУП ЗА ПЕЧАТ КНЕЗА МИЛАНА ОБРЕНОВИЋА IV

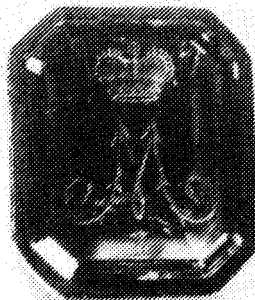
ИМС, инв. бр. И 91

ЛИЧНИ ПЕЧАТ КРАЉА МИЛАНА I

ИМС, инв. бр. И 1919

*Печати кнеза
Милоша Обреновића*

*Лични печати краља Милана
Обреновића IV*

*Државни печати
кнеза Михаила*

ВЛАДАРСКИ ПЕЧАТ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I
ОБРЕНОВИЋА V

МГБ, инв. бр. УПЕ 147

МАЛИ ПЕЧАТ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I

МГБ, инв. бр. УПЕ 782

витрина

УСТАВИ КНЕЖЕВИНЕ И КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ ДОНЕТИ
ЗА ВРЕМЕ ВЛАДАВИНЕ ДИНАСТИЈЕ ОБРЕНОВИЋ

**УСТАВ КЊАЖЕВСТВА СРБИЈЕ ИЗ 1869. ГОДИНЕ, НАЗВАН
"НАМЕСНИЧКИ"**

ИМС, библиотека, инв. бр. 7965

Намесници кнеза Милана Обреновића - Јован Ристић, Милоје Блазнавац и Јован Гавриловић донели су нови Устав, којим је укинут Турски из 1838. и либерализовани су односи у српском друштву. Према Уставу кнез дели власт са Народном скупштином која се бира на три године, састоји се од бираних и постављених посланика, а састаје се сваке године. Изборно право дато је свим грађанима који плаћају порез. Устав је гарантовао грађанима права и слободу штампе.

**ЗАКОН О УСТАНОВЉЕЊУ ГРБА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
ОД 20. ЈУНА 1882. ГОДИНЕ**

Копија, Зборник закона и уредаба

УСТАВ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ ИЗ 1888. ГОДИНЕ

ИМС, библиотека, инв. бр. 129

Донесен на Великој народној скупштини, јануара 1888, у чијем писању су учествовали представници свих странака и краљ Милан. Краљевина Србије је уставна монархија са Народном скупштином. Краљ и скупштина имају заједничку законодавну, а краљ извршну власт. Народни посланици се бирају на изборима, тајно и непосредно. Устав је гарантовао грађанска права и слободу штампе.

УСТАВ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ ИЗ 1901. ГОДИНЕ

ИМС, библиотека, инв. бр. 2061

Октроисани Устав краља Александра, донесен без претреса у Скупштини. Садржи елементе претходна два.

витрине (ордење)

**ОРДЕЊЕ УСТАНОВЉЕНО У ВРЕМЕ ВЛАДАВИНЕ
ОБРЕНОВИЋА**

**СПОМЕНИЦИ СВЕТОАНДРЕЈСКЕ СКУПШТИНЕ – МЕДАЉА
ЗА ПРИВРЖЕНОСТ**

ИМС, инв. бр. З 3129

КРСТ ЗА ПРИВРЖЕНОСТ

МГБ, инв. бр. 2887

**АКТ КНЕЗА МИЛОША, ОД 27. ЈУНА 1859,
О УСТАНОВЉАВАЊУ ПРВЕ СРПСКЕ МЕДАЉЕ У СПОМЕН
СВЕТОАНДРЕЈСКЕ СКУПШТИНЕ**

АС, ДС, 1859, бр. 693

Прво српско одличје у обновљеној држави установио је кнез Милош. Споменицу Светоандрејске скупштине добили су посланици који су изгласали повратак кнеза Милоша на престо 1858. године. Свештеници, чланови исте Скупштине уместо медаље добили су крст за приврженост од злата и емајла.

ОРДЕН ТАКОВСКОГ КРСТА ИЗ 1865. ГОДИНЕ

Збирка Марка Поповића

**УКАЗ КНЕЗА МИХАИЛА, ОД 22. МАЈА 1865,
О УСТАНОВЉАВАЊУ ОРДЕНА ТАКОВСКОГ КРСТА – ПРВОГ
СРПСКОГ ОРДЕНА**

АС, МУД - П, ф. р. 71/1877

**ПОВЕЉА МИШИ ПОСТЕЛАШУ, ОД 23. МАЈА 1865, ИЗ СЕЛА
КЛИЧЕВЦА У ОКРУЖЈУ ПОЖАРЕВАЧКОМ О ДОДЕЛИ
ОРДЕНА ТАКОВСКОГ КРСТА**

АС, МУД - П, ф. р. 71/1877

Поводом обележавања и прослављања 50-те годишњице II српског устанка, кнез Михаило је установио први српски орден и на свечаној прослави у Топчидеру, живим учесницима II устанка, уручио Орден таковског крста начињеног од турских топова. Мањи број особа, чланови Кнежевског дома у високих државних чиновника, добио је посебно урађене примерке Ордена украшене емајлом. Кнез Милан Обреновић 1876. је обновио овај орден, а 1878. установљен је у пет редова. Додељивао се до краја владавине Обреновића.

**ОРДЕН ДВОГЛАВОГ БЕЛОГ ОРЛА I СТЕПЕНА СА ЗВЕЗДОМ
ОРДЕНА ДВОГЛАВОГ БЕЛОГ ОРЛА I СТЕПЕНА**

Народни музеј

**КОПИЈА ЗАКОНА И СТАТУТА О КРАЉЕВСКИМ ОРДЕНИМА
И МЕДАЉАМА, ОД 23. ЈАНУАРА 1883, КОЈИМ ЈЕ КРАЉ
МИЛАН УСТАНОВИО ОРДЕН ДВОГЛАВОГ БЕЛОГ ОРЛА
ПОВОДОМ ПРОГЛАШЕЊА КРАЉЕВИНЕ 22. ФЕБРУАРА 1882.
КАО И ОРДЕН СВ. САВЕ**

АС, Varia 30

**ОРДЕН СВЕТОГ САВЕ I СТЕПЕНА СА ЗВЕЗДОМ ОРДЕНА
СВ. САВЕ I СТЕПЕНА**

ИМС, инв. бр. 3 5441

Проглашење обнове Краљевине у Србији, било је повод да се уреди систем одликовања у складу са новим достојанством државе, по угледу на друге европске монархије тога времена. Краљ Милан је, као највиша одликовања установио 1883. године - Орден двоглавог белог орла слично француском ордену легије части (Légion d' honneur) и Орден св. Саве, оба у по пет степени. За основни мотив новог ордена узет је двоглави бели орао као симбол Немањића, а за други лик оснивача аутокефалне српске Цркве и првог просветитеља св. Саве. Оба ордена задржали су и Карађорђевићи, додељивани су све до 1941. године.

**СПОМЕНИЦА СТУПАЊА НА ПРЕСТО КНЕЗА МИЛАНА
ОБРЕНОВИЋА IV, 1872. ГОДИНЕ**

ВМ, инв. бр. 819

**МЕДАЉА КНЕЗА МИХАИЛА И КНЕЗА МИЛАНА,
1870. ГОДИНА**

ИМС, инв. бр. 3 249

СПОМЕНИЦА ЗА РАТ 1876-1878.

ИМС, инв. бр. 3 249

**СПОМЕНИЦА ПРОГЛАШЕЊА НЕЗАВИСНОСТИ СРБИЈЕ
1878. ГОДИНЕ**

ВМ, инв. бр. 10163

СПОМЕНИЦА РАТА 1885-1886. ГОДИНЕ

ИМС, инв. бр. 3 256

МЕДАЉА ЗА ХРАБРОСТ

ИМС, инв. бр. 3 1977

СРЕБРНА МЕДАЉА ЗА ХРАБРОСТ 1877-1878. ГОДИНЕ

ИМС, инв. бр. 3 1976

СРЕБРНА МЕДАЉА ЗА ХРАБРОСТ 1885. ГОДИНЕ

ВМ, инв. бр. 7260

МЕДАЉА КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ ЗА ПОМАГАЊЕ РАЂЕНИМ
И БОЛЕСНИМ ВОЈНИЦИМА У РАТУ 1876-1878. ГОДИНЕ – НАШ
ПРВИ ДАМСКИ ОРДЕН НАМЕЂЕН ЖЕНАМА

МГБ, инв. бр. 1613

МЕДАЉА КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ ЗА ПОМАГАЊЕ
И НЕГОВАЊЕ РАЂЕНИМ И БОЛЕСНИМ ВОЈНИЦИМА
У РАТУ 1885. ГОДИНЕ – ДАМСКИ ОРДЕН

МГБ, инв. бр.

Орден Милоша Великог

приликом његовог миропомазања у манастиру Жичи. Орден је раскошна инсигнија коју је носила о ланцу око врата и био је истовремено и део крунидбеног накита. Од оснивања 1889. до 1941. носили су га сви краљеви и престолонаследници, али ни један примерак ордена није сачуван.

ОРДЕН МИЛОША ВЕЛИКОГ I СТЕПЕНА И ЗВЕЗДА ОРДЕНА
МИЛОША ВЕЛИКОГ СА ЛЕНТОМ И РУЖОМ

Приватна збирка из Београда

Поводом обележавања и прославе 40-те годишњице повратка на власт у Србији кнеза Милоша Обреновића I, краљ Александар је установио 1898. Орден Милоша Великог у четири степена и као породични орден владарске куће. Један од најлепше урађених ордена. Краљ Милан је сахрањен са Орденом Милоша Великог I степена.

СКИЦЕ ЗА ОРДЕН СВ. КНЕЗА
ЛАЗАРА – НАЦРТИ МИХАИЛА
ВАЛТРОВИЋА

ИМС, фонд М. Валтровића, бр. 4706, 4707,
4708

СКИЦА ЗА КОПИЈЕ ЗА КОЛАЈНУ
ОРДЕНА СВ. КНЕЗА ЛАЗАРА

ИМС, фонд М. Валтровића, бр. 5076

У спомен 500-те годишњице од Косовске битке 1889. донета је одлука да се установи Орден св. кнеза Лазара које су имали да носе само владари и пунолетни наследник престола. Нови орден израђен је по нацрту Михаила Валтровића, а престолонаследник Александар га је први пут ставио

СПОМЕНИЦА МИРОПОМАЗАЊА КРАЉА АЛЕКСАНДРА I
У ЖИЧИ 1889. ГОДИНЕ

ИМС, инв. бр. 3 216

СПОМЕНИЦЕ ПЕТСТОГОДИШЊИЦЕ КОСОВСКЕ БИТКЕ –
– ВИДОВДАНСКА СПОМЕНИЦА И СПОМЕНИЦЕ КНЕЗА
ЛАЗАРА, 1889. ГОДИНЕ

ИМС, инв. бр. 3 223, 225, 226

СПОМЕНИЦА ПРОСЛАВЕ ЧЕТРДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ
СВЕТОАНДРЕЈСКЕ СКУПШТИНЕ 1858-1898. ГОДИНЕ

ИМС, инв. бр. 3 234

СПОМЕНИЦА ПРОСЛАВЕ ШЕЗДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ
КРАЉЕВЕ ГАРДЕ 1898. ГОДИНЕ

ВМ, инв. бр. 7684

СРЕБРНА МЕДАЉА СА КРУНОМ ЗА ЗАСЛУГЕ
КРАЉЕВСКОМ ДОМУ 1889-1903. ГОДИНЕ

ВМ, инв. бр. 8487

ЗЛАТНА МЕДАЉА ЗА ГРАЂАНСКЕ ЗАСЛУГЕ 1902. ГОДИНЕ

ВМ, инв. бр. 69

СПОМЕНИЦА КОЛА ЈАХАЧА "КНЕЗ МИХАИЛО" У ШАПЦУ
О СТОГОДИШЊИЦИ РОЂЕЊА ЈЕВРЕМА ОБРЕНОВИЋА
1890. ГОДИНЕ

ВМ, инв. бр. 11986

СПОМЕНИЦА ОСВЕЋЕЊА ЗАСТАВЕ КОЛА ЈАХАЧА "КНЕЗ
МИХАИЛО", У ШАПЦУ 1894. ГОДИНЕ

ИМС, инв. бр. 7685

СПОМЕНИЦА ПЕВАЧКОГ ДРУШТВА "ОБИЛИЋ", 1889.
ГОДИНЕ

ИМС, инв. бр. 3 234

внутрине (накит)

НАКИТ ОБРЕНОВИЋА

ЗЛАТАН ЛАНАЦ

ИМС, инв. бр. Р 1668

**ЗЛАТНА НАРУКВИЦА СА ДИЈАМАНТИМА, РУБИНИМА,
КРИЗОЛИТОМ И ЕМАЈЛОМ**

ИМС, инв. бр. Р 1681

**ЗЛАТНЕ НАРУКВИЦЕ (ПАР) СА ДИЈАМАНТИМА,
РУБИНИМА И СМАРАГДИМА**

ИМС, инв. бр. Р 1680 А, Б

**ЗЛАТНЕ НАРУКВИЦЕ (ПАР) СА ДИЈАМАНТИМА,
РУБИНИМА, СМАРАГДИМА**

ИМС, инв. бр. Р 1679 А, Б

**ЗЛАТНЕ НАРУКВИЦЕ (ПАР) СА ДИЈАМАНТИМА,
СМАРАГДИМА И АМЕТИСТОМ**

ИМС, инв. бр. Р 1678 А, Б

**ЗЛАТНЕ НАРУКВИЦЕ (ПАР) СА БРИЛИЈАНТИМА
И ЕМАЈЛОМ**

ИМС, инв. бр. Р 1677 А, Б

ЗЛАТАН ПРСТЕН СА ДИЈАМАНТИМА

ИМС, инв. бр. Р 1685

**ЗЛАТАН ПРСТЕН СА ДИЈАМАНТИМА И ВЕЋИМ
БРИЛИЈАНТОМ**

ИМС, инв. бр. Р 1684

Део овог сачуваног накита наручио је и купио кнез Милош 1838. године од државног новца, који је израђен код јувелира W. J. Swoboda у Бечу. Кнез Михаило је приликом напуштања Србије 1842, накит предао Министарству финансија где је сачуван само део нарученог накита.

**ЗЛАТАН САТ КНЕЗА МИХАИЛА СА ГРБОМ КНЕЖЕВИНЕ
УКРАШЕН ЕМАЈЛОМ, УРАЂЕН У ПАРИЗУ**

ИМС, инв. бр. Р 1676

ЗЛАТНА НАРУКВИЦА КОЈОМ ЈЕ ВЕЛИМИР ТЕОДОРОВИЋ
ВЕРИО ГОСПОЊИЦУ РАНОСОВИЋ СА ДИЈАМАНТИМА
И ПОЛУДРАГИМ КАМЕНОМ

МПУ, инв. бр. 9767

ЗЛАТАН ПРСТЕН СА АЛМАДИНОМ ИЗ ЗАОСТАВШТИНЕ
ОБРЕНОВИЋА

ИМС, инв. бр. Р 1920

ЗЛАТАН КРСТ И ЛАНАЦ

ИМС, инв. бр. Р 1647

ПОЗЛАЂЕНА ДРВЕНА КУТИЈА ЗА НАКИТ КРАЉИЦЕ
НАТАЛИЈЕ (ИЗНУТРА ПОСТАВЉЕНА СОМОТОМ)

ИМС, инв. бр. Р 807

СКРАЋЕНИЦЕ:

ИМС	- Историјски музеј Србије
МГБ	- Музеј града Београда
НМ	- Народни музеј
ВМ	- Војни музеј
МПУ	- Музеј примењене уметности
МСПЦ	- Музеј српске православне цркве
НБС	- Народна библиотека Србије
АС	- Архив Србије
АСАНУ	- Архив српске академије наука и уметности
МЦ, АО	- Музеј Цетиња, Архивско одељење
НМЦ	- Народни музеј Цетиње

Скраћенице уз Архив Србије и Народну библиотеку Србије

АС, КК	- Кнежева канцеларија
АС,	
МУД-П	- Министарство унутрашњих дела, Полицијско одељење
АС, ДС	- Државни савет
АС, ЗП	- Збирка плаката
АС, ЗМП	- Збирка Мите Петровића
АС, ПО	- Поклон и откупи
НБС, ЗП	- Збирка плаката